

MARIAN GORCZYŃSKI, ADAM IGNACZAK, MIECZYŚLAW CHOINKA, ANTONI GROSS,
KAZIMIERZ LEWANDOWSKI, STANISŁAW PIĘTKA

Białystok

Próba ustalenia ognisk glistnicy koni w powiecie Wysokie Mazowieckie

Celem badania była rejestracja zagród we wsiach, w których glistnica koni występuje enzootycznie. Informacje te potrzebne były terenowej służbie weterynaryjnej przed próbą masowego odrobaczania koni.

Materiał i metody

W losowo wybranych 119 wsiach (53%) i 861 zagrodach (10,5%) pobierano próby kału od 1088 sztuk (10,5% obsady) koni w wieku 1—20 lat. Świeżo pobrany kał w okresie od marca do listopada 1966 r. dostarczono do ZHW (pracownia dr wet. Stefana Wieczorowskiego), gdzie był badany rutynowymi metodami parazytologicznymi na obecność jaj pasożytów jelitowych.

Omówienie wyników badania

Z danych zamieszczonych w tab. 1 wynika, że ekstensywność inwazji glisty końskiej w 6 rejonach powiatu Wysokie Mazowieckie była niejednakowa. Z 119 wsi, w których przeprowadzono badania w 99 (83%) wykryto jaja glisty. W rejonach Kobyłina, Wysokiego-Mazowieckiego i Kulesz Kościelnych w 87—94% badanych wsi wykryto glistnicę koni. W rejonach: Piekut i Szepietowa tylko w 67—75% badanych wsi rozpoznano glistnicę koni. Największą ekstensywność glistnicy koni w zagrodach odnotowano w rejonie Piekut, gdzie w 42% badanych zagród i u 26,5% badanych koni wykryto jaja glisty mimo, że tylko w 3/4 badanych wsi ujawniono glistnicę. W tym rejonie i rejonie Kulesz Kościelnych ogniska glistnicy koni we wsiach są liczniejsze, gdyż prawdopodobnie częściej niż w innych rejonach, rolnicy odchowują tu źrebięta. Najniższą ekstensywność inwazji u koni rozpoznano w rejonie Szepietowa, gdzie tylko w 14,5% badanych za-

grodach i 13,6% badanych koni wykryto jaja glisty. W tym rejonie glistnicę koni notowano w 2/3 badanych wsi.

Wnioski

1. Inwazja *Parascaris equorum* u koni w powiecie Wysokie Mazowieckie jest bardzo rozpowszechniona (występuje w 65—94% badanych wsi). Ogniska tej inwazji w poszczególnych wsiach mają różne nasilenie (14,5—42% w badanych zagrodach).

2. Przeprowadzenie akcji zwalczania inwazji *Parascaris equorum* u koni w wymienionym powiecie jest ze względów gospodarczych bardzo wskazane.

3. Wykonanie rejestracji występowania inwazji pasożytniczych na terenie danego powiatu jest cenną wskazówką dla rejonowych lekarzy weterynarii przed przystąpieniem do akcji zwalczania tych inwazji. Przy dobrej współpracy z ZHW uzyskanie tych danych nie jest trudne, tym bardziej, że metody badań są proste.

Piśmiennictwo

1. Hutyra F., Marek J., Manningier R., Mócsy J.: Szczegółowa Patologia i Terapia Chorób Zwierząt. II t. Choroby Wewnętrzne. PWRiL, 1962.
2. Lekariew W. i wsp.: Choroby Zaraźliwe Koni. PWRiL, 1958.
3. Stefański W.: Parazytologia Weterynaryjna, I t. PWRiL, 1963.

Adres autora: Marian Gorczyński, Białystok, ul. Krasieńskiego 2 m. 4.

Горчиньски М., Игначак А., Хоинка М., Гросс А., Левандовски К., Пентка С.: Попытки установления очагов аскаридоза лошадей в уезде Высоке Мазовецке.

Исследовали в марте—ноябре 1966 г. рутинными паразитологическими методами 1088 лошадей (10,5% поголовия), из 861 хозяйств (10,5%), из 119 местностей (53%). Яйца *Parascaris equorum* установили в

Tab. 1. Ekstensywność inwazji *Parascaris equorum* u koni w 1966 r. w powiecie Wysokie Mazowieckie

L p.	Nazwa rejonu	Charakterystyka rejonu			Ilość zbadanych						Ekstensywność inwazji u koni		Średnia ekstensywność inwazji <i>Parascaris equorum</i>			
		liczba wsi w rejon.	liczba zagród w rejon.	liczba koni w rejon.	wsi		zagród		koni		koni zarażonych		we wsiach		w zagrodach	
					ilość	%	ilość	%	ilość	%	ilość	%	ilość	%	ilość	%
1	Klukowo	37	1578	2006	5	13,5	41	2,6	50	2,5	12	24,0	4	80	12	30,0
2	Kobylin	35	1138	1539	16	45,7	193	17,0	195	12,7	45	23,0	15	94	45	23,0
3	Kulesze Kośc.	33	1094	1723	15	45,0	175	16,0	297	17,2	58	20,0	13	87	58	33,0
4	Piekuty	23	686	1037	16	70,0	78	11,4	128	11,8	34	26,5	12	75	34	42,0
5	Szepietowo	40	1447	1638	31	77,5	221	15,2	235	14,9	32	13,6	20	65	32	14,5
6	Wysokie Maz.	55	2209	2303	36	65,4	153	7,0	183	8,0	38	20,2	35	92	38	25,0
	Razem	223	8152	10346	119	53,0	861	10,5	1088	10,5	219	20,1	99	83	219	25,0

среднем у 20,1% исследуемых лошадей (13,6—26,5%), в 25 хозяйствах (14,5—42%) и в 83 местностях (65—94%). Автор приходит к выводу что аскаридоз лошадей выступает в очагах с разной интенсивностью в отдельных районах и местностях.

Gorczyński M., Ignaczak A., Choinka M., Gross A., Lewandowski K., Piętka S. — **A trial to establish the focuses of ascariasis in the Wysokie Mazowieckie district.**

There have been examined by means of routine parasitological methods 1088 horses (10.5% domestic animals) in 861 farms (10.5%) and in 119 villages (53.0%). The investigations were carried out from March to November, 1966. The eggs of *Parascaris equorum* were found on the average in 20.1% examined horses (fluctuation from 13.6 to 26.5%), in 25.0%, examined farms (fluctuation from 14.5 to 42.0%) and in 83.0% examined villages (fluctuation from 65.0 to 54.0%).

PATOLOGIA I TERAPIA

EWA SZAFLARSKA-STOJKO

Morfologia i statystyka nowotworów psów na terenie Katowic ze szczególnym uwzględnieniem nowotworów skóry

Zakład Higieny Weterynaryjnej w Katowicach
Kierownik: dr J. STEFFEN

Omówienie etiologii nowotworów skóry

Klasyfikujemy nowotwory kilkoma sposobami, ale najczęściej używany jest podział uwzględniający rodzaj tkanki, z której nowotwór się wywodzi. Bardzo duży dział stanowią nowotwory pochodzenia nabłonkowego, do których zaliczamy nowotwory skóry i tkanki podskórnej. Nowotwory te należą do najczęściej spotykanych ze względu na to, że narządy pochodzenia ektodermalnego są szczególnie narażone na działanie zewnętrznych czynników drażniących, co w łączności z procesami odnowy oraz działaniem bodźców nerwowych i hormonalnych może sprzyjać przemianie komórek prawidłowych w nowotworowe.

Histologią skóry psa zajęli się Webb i Calhoun, natomiast gruczolę potowe tego zwierzęcia zostały opisane przez Werner'a, Claushen'a i Speed'a, a gruczolę skórne przez Nielsen'a. Nowotwory komórek warstwy podstawowej nabłonka i nowotwory gruczolowe skóry psa badali między innymi Hieronimi, Baumgärtner, Jackson, Richter, Hieronimi i Brachetka, Groth. Nowotwory z komórkami palisadowymi zakwalifikował Head do nowotworów komórek warstwy podstawowej nabłonka. Różnorodność typów nowotworów tego rodzaju jest odbiciem możliwości rozwojowych komórek macierzystych warstwy podstawowej nabłonka naskórka i przydatków. Hieronimi i Brachetka podzielili nowotwory skóry na: gruczolak gruczolów potowych, gruczolak gruczolów łojowych, gruczolako-torbielowaty nabłoniak typu nowotworu Brocke'a, rak skóry. Na gruczolę okołoodbytnicze psa po raz pierwszy zwrócili uwagę Siedamgrotzky i Zimmermann, a nowotwory tych gruczolów zostały opisane przez Siedamgrotzky'ego oraz przez Valade'a, Ball'a, Girard'a, Jackson'a, Liegeois'a i Brouwes'a, Maskar'a, Mc Clelland'a, Swahn'a, Bruge'a i Cotchin'a. Rozróżniamy kilka rodzajów gruczol

łów w okolicy odbytu psa — wewnętrzne gruczolę odbytowe umieszczone na połączeniu odbytniczej błony śluzowej i nabłonka kanału odbytowego, gruczolę w ścianach zatoki paranalnej, miejscowe gruczolę łojowe i potowe oraz właściwe gruczolę okołoodbytowe. Część autorów określa te gruczolę jako zmienione gruczolę typu potowego, a większość jako zmienione gruczolę łojowe. Występują one tylko u psów i ich rozwój przypada na okres dojrzewania płciowego. Tworzą pierścień dookoła odbytu, najliczniej rozwinięte są po stronie grzbietowej. Podobne gruczolę występują pod nasadą ogona. Nowotwory tych gruczolów występują prawie wyłącznie u samców i z tego powodu Smythe wprowadził w takich przypadkach metodę leczenia Stilboestrem, która dawała jednak jedynie przejściowe efekty. Pomysłne wyniki leczenia promieniami Roentgena opisał Thom i Mc Clelland. Ten typ nowotworu bardzo rzadko daje przerzuty. Niektórzy autorzy jak Feldman określili je mylnie jako raki płaskonabłonkowe.

Mięsaki skóry u psów stanowią dość liczną grupę. Ottosen wprowadził podział tych nowotworów, wyróżniając:

- 1) mięsaka z komórek siateczki,
- 2) mięsaka histiocytarnego,
- 3) mięsaka z tkanki włóknistej.

Dużą trudność w zakwalifikowaniu do właściwej grupy stanowią nowotwory podobne do ziarniniaka, opisane przez Ottosen'a, Mc Clelland'a, Verlinde'a i Winsser'a, których przebieg kliniczny często różni się od ich złośliwości. Mięsaki z komórek siateczki opisał również Montpellier oraz Brion i Lucam i Drieux. Mięsaka z komórek tucznych (mastocytoma) opisał Riley, Chambers, Bloom stwierdzając w zaobserwowanych przypadkach przerzuty do okolicznych węzłów chłonnych, śledziony, wątroby. Tego rodzaju uszkodzenia skóry próbowano leczyć Carbizonem (Brodley), jednak po